01/12/2019

1 Δεκεμβρίου 1913: Η Ενσωμάτωση της Κρήτης με την Ελλάδα

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

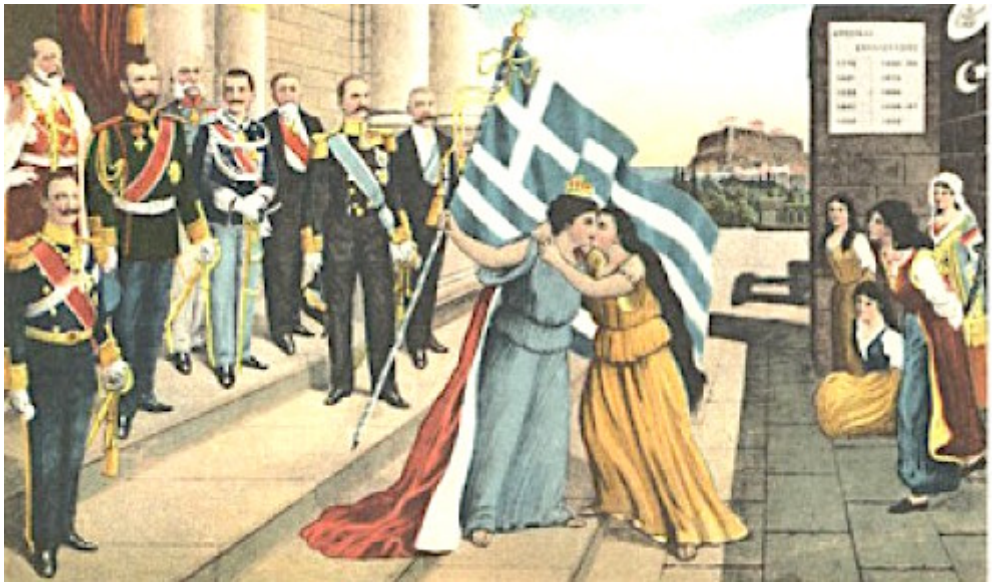

«Του κύκλου τα γυρίσματα που ανεβοκατεβαίνου
και του τροχού που ώρες ψηλά κι ώρες στα βάθη πηαίνου.»

Γράφει ο Γιώργος Γκοτζιάς, Εκπαιδευτικός, για το Πρακτορείο ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Με αυτούς τους στίχους ο μεγάλος Κρητικός ποιητής Βιτσέντζος Κορνάρος ανοίγει το μεγάλο αριστούργημά του «Ερωτόκριτος» Κάθε καμπή της ιστορίας των Ελλήνων είναι αλληλένδετα συνδεδεμένη με τους αγώνες και τα κατορθώματα του έθνους και σαν η ήττα μας ρίξει στα παιδιά, πάλι παίρνουμε θάρρος και αναθαρρεύοντας τραβάμε προς τον αγώνα. Και πάλι δίχως να συλλογιζόμαστε για τις δυσκολίες ή τα πολλαπλά δεινά που μπορεί να καραδοκούν.

Έτσι και ο μεγάλος αγώνας των Ελλήνων Κρητικών για απελευθέρωση από τον οθωμανικό ζυγό και την τελική ένωση των εδαφών τους με τη μητέρα – πατρίδα. **Η κρητική γη πέρασε στα χέρια των Τούρκων τον Οκτώβρη του 1669 κατόπιν από 465 έτη Ενετοκρατίας.** Ωστόσο οι κάτοικοί της ουδέποτε δίστασαν να εξεγερθούν και να χύσουν το αίμα τους στο βωμό της ελευθεριάς, πράγμα που το μαρτυρούν οι συνεχόμενες εξεγέρσεις όπως το γνωστό «Κίνημα του 1692», η «Επανάσταση του Δασκαλογιάννη» κ.α.

Κατά την Εθνική Παλιγγενεσία του 1821, οι Κρήτες συμμετείχαν ενεργά στους αγώνες, ωστόσο οι προσπάθειές τους λόγω της έλλειψης εφοδίων και λοιπών εσωτερικών παραγόντων. Ο δυναμισμός της γης του Μίνωα δεν έπαψε ποτές να υφίσταται, παρά τις σκληρές βιαιότητες των Οθωμανών κατακτητών. Ένα επιπλέον πρόσκομμα υπήρξε και η παρουσία των μουσουλμάνων που συνεχώς βάλλονταν κατά του χριστιανικού πληθυσμού στο νησί.

Μολονότι πολλές εξεγέρσεις δεν απέδωσαν τους καρπούς της ελευθερίας, το έδαφος του αγώνα οργώνονταν για ολόκληρους αιώνες. **Έτσι κατά τα τέλη του 19ου αιώνα (1897 – 1898) η Κρήτη κερδίζει την αυτονομία της υπό την επιτήρηση και την υποστήριξη των Μεγάλων Δυνάμεων.** Ως επικεφαλής στην επιτήρηση της νήσου ορίστηκε ο βασιλόπαις Γεώργιος και η επιτροπή της αυτόνομης κυβέρνησης αποτελούνταν από πέντε χριστιανούς και ένας μουσουλμάνο, μιας ο πληθυσμός της περιοχής μέχρι και το 1900 της αποτελούνταν από 75 % χριστιανούς και 25% μουσουλμάνους. Λίγο αργότερα, **κατά το έτος 1905 η «Επανάσταση του Θέρισου»** υπό την καθοδήγηση του νεαρού τότε Ελευθερίου Βενιζέλου συνέβαλλε στη παραίτηση του Γεωργίου και στην λήψη των κυβερνητικών ινίων από τον πολιτικό Αλέξανδρο Ζαΐμη. Οι εξεγερθέντες είχαν ως βασικό τους αίτημα την εθνική τους ανεξαρτησία η οποία θα ολοκληρώνονταν μόνον με την πολυπόθητη ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.

Η συμμετοχή της Ελλάδος στους Βαλκανικούς Πολέμους ανάγκασε το Σουλτάνο να παραιτηθεί από κάθε δικαίωμα της Πύλης στο νησί και δέκα χρόνια αργότερα να εφαρμοστεί η λεγόμενη «ανταλλαγή των πληθυσμών» και οι μουσουλμάνοι να

μετοικήσουν στα μικρασιατικά παράλια.

Εν τέλει κατά την 1 Δεκεμβρίου του 1913 η Κρήτη απολαμβάνει την οριστική της ενσωμάτωση στην υπόλοιπη Ελλάδα.